

The Holy See

Poruka Svetoga Oca Franje za XXXI. Svjetski dan bolesnika

[11. veljače 2023.]

»Pobrini se za njega«.
Suosjećanje kao sinodalna briga za zdravlje

Draga braćo i sestre!

Bolest je dio našeg ljudskog stanja. No, ako se bolest živi u izolaciji i napuštenosti, ako nije praćena brigom i suosjećanjem, može postati nehumana. Kad se putuje zajedno normalno je da se netko osjeća loše, da mora stati zbog umora ili zbog neke nezgode na putu. Upravo se u tim trenucima vidi kakvi smo dok koračamo zajedno: je li to doista *zajednički hod* ili smo na istom putu, ali svatko gleda svoje interese i pušta da se drugi snalaze kako znaju. Zato na 31. Svjetski dan bolesnika, u jeku sinodalnog puta, pozivam sve nas da razmišljamo o činjenici da upravo zahvaljujući iskustvu ranjivosti i bolesti možemo naučiti hodati zajedno prema Božjem stilu, a to je blizina, suosjećanje i nježnost.

U knjizi proroka Ezekiel, u velikom govoru koji čini jednu od središnjih točaka cjelokupne Objave, Gospodin kaže sljedeće: »Sam ću pasti ovce svoje i sam ću im dati počinka – riječ je Jahve Gospoda. Potražit ću izgublenu, dovesti natrag zalutalu, povit ću ranjenu i okrijepiti nemoćnu [...] past ću ih pravedno« (34, 15-16). Iskustvo izgubljenosti, bolesti i slabosti sastavni je dio čovjekova putovanja ovom zemljom: ono nas ne isključuje iz Božjeg naroda, nego nas, naprotiv, stavlja u središte Gospodinove pozornosti, koji je Otac i ne želi na tom putu izgubiti nijedno od svoje djece. Zato trebamo učiti od njega, kako bismo doista bili zajednica koja hoda zajedno, kadra othrvati se tome da je zarazi kultura odbacivanja.

Kao što znate, enciklika *Fratelli tutti* potiče nas da prisposobu o dobrom Samarijancu čitamo u kontekstu današnjeg vremena. Odabrao sam je kao polazište, kao prekretnicu, kako bismo mogli

izići iz sjene “tamnih oblaka zatvorenog svijeta” i “razmišljati i stvarati otvoreni svijet” (usp. br. 56). Postoji, naime, duboka veza između ove Isusove prispodobe i mnogih načina na koje se bratstvo negira u današnjem svijetu. Napose činjenica da je čovjek, pretučen i opljačkan, *ostavljen* pokraj ceste ilustrira stanje u kojem je previše naše braće i sestara ostavljeno u trenutku kad im je pomoć najpotrebnija. Nije lako razlikovati napade na ljudski život i dostojanstvo koji imaju prirodne uzroke od onih uzrokovanih nepravdom i nasiljem. Zapravo, sve veće razine nejednakosti i prevlast interesâ nekolicine već sad utječu na svaku društvenu sredinu u tolikoj mjeri da je teško ikoje iskustvo smatrati “prirodnim”. Sva se patnja zbiva u “kulturi” i usred njezinih različitih proturječja.

Ovdje je, međutim, važno prepoznati stanje usamljenosti i napuštenosti. To je okrutnost koju se može prevladati prije nego ikoju drugu nepravdu, zato što – kao što nam govori prispodoba – potreban je samo trenutak naše pažnje, osjećaj samilosti, da bi je se uklonilo. Dvojica prolaznika, koji za sebe misle da su pobožni i religiozni, vide ranjenog, ali se ne zaustavljaju. Treći pak prolaznik, Samarijanac, prezreni stranac, sažalio se i pobrinuo za tog stranca kraj puta, ponijevši se prema njemu kao prema bratu. Time, a da to nije ni mislio, mijenja stvari, čini svijet više bratskim.

Braćo, sestre, nikad nismo spremni za bolest, a često i priznati da smo poodmakle dobi. Plašimo se ranjivosti, a sveprisutna tržišna kultura tjera nas da je poričemo. Krhkosti nema mjesta. I tako zlo, kad provali i okomi se na nas, ostavi nas ležati na tlu obamrle. Može se dogoditi da nas drugi napuste ili da osjećamo da mi njih moramo napustiti kako im ne bismo bili na teret. Tako počinje samoća i truje nas gorak osjećaj nepravde zbog kojeg se čini da je čak i nebo zatvoreno. Teško nam je, naime, biti u miru s Bogom kad su naši odnosi s drugima i sa samim sobom prekinuti. Zato je tako važno, i kad je riječ o bolesti, da se cijela Crkva ugleda u primjer milosrdnog Samarijanca iz Evanđelja, kako bi postala vrijedna “poljska bolnica”: njezino poslanje, naime, osobito u povijesnim okolnostima kroz koje prolazimo, izražava se u ostvarivanju skrbi. Svi smo ranjivi i krhki; svi trebamo tu suosjećajnu pažnju koja se zna zaustaviti, pristupiti, iscijeliti i podići. Stanje u kojem su bolesnici zato je apel koji slama ravnodušnost i usporava korake onima koji grabe kroz život kao da nemaju sestara i braće.

Svjetski dan bolesnika, naime, ne poziva samo na molitvu i blizinu s onima koji pate, nego također ima za cilj senzibilizirati Božji narod, zdravstvene ustanove i civilno društvo za novi zajednički hod naprijed. Ezekielovo proroštvo, citirano na početku, sadrži vrlo oštar sud o prioritetima onih koji imaju ekonomsku, kulturnu i izvršnu vlast nad narodom: »Mlijekom se hranite, vunom odijevate, ovnove tovne koljete, a stada ne pasete. Nemoćnih ne krijepite, bolesnih ne liječite, ranjenih ne povijate, zalutalih natrag ne dovodite, izgubljenih ne tražite, nego nasilno i okrutno njima gospodarite« (34, 3-4). Riječ Božja je uvijek prosvjetljujuća i suvremena. Ne samo u prokazivanju, nego i u predlaganju. Zaključak prispodobe o milosrdnom Samarijancu, naime, sugerira nam kako se odjelotvorenje bratstva, koje započinje osobnim susretom, može proširiti na organiziranu skrb. Gostionica, gostioničar, novac, obećanje da ćemo jedni druge obavještavati (usp. *Lk* 10, 34-35): sve nas to upućuje na službu svećenikâ, rad zdravstvenih i socijalnih radnika, zalaganje članova

obitelji i volontera zahvaljujući kojima se svaki dan, u svim dijelovima svijeta, dobro suprotstavlja zlu.

U godinama pandemije porastao je naš osjećaj zahvalnosti prema onima koji svakodnevno rade na području zdravlja i istraživanja. Ali da bi se prevladala tako velika kolektivna tragedija nije dovoljno samo odavati počast herojima. COVID-19 je stavio na tešku kušnju tu veliku mrežu sposobnosti i solidarnosti i razotkrio strukturna ograničenja postojećih sustava socijalne skrbi. Ta zahvalnost, dakle, mora ići ruku pod ruku s aktivnim traženjem, u svakoj zemlji, strategijâ i resursâ kako bi se svima zajamčio pristup lijekovima i temeljnom pravu na zdravlje.

»Pobrini se za njega« (*Lk 10, 35*) preporučuje Samarijanac gostioničaru. Isus to ponavlja i svakome od nas, te nas na kraju potiče: »Idi pa i ti čini tako!«. Kao što sam naglasio u *Fratelli tutti*, »ova nam prispodoba pokazuje kojim je načinima moguće obnoviti zajednicu počevši od muškaraca i žena koji se poistovjećuju s krhkošću drugih, koji ne dopuštaju izgradnju društva u kojem vlada isključivost, nego postaju bližnji, podižu pale i vraćajući ih u društvo, tako da dobro bude svima zajedničko« (br. 67). Naime, »stvoreni smo za puninu koja se može postići samo u ljubavi. Živjeti tako da budemo ravnodušni na patnju nije nam mogućnost za izabrati« (br. 68).

I ove godine 11. veljače uprimo svoj pogled u Svetište u Lurdu kao proroštvo, pouku povjerenu Crkvi u srcu suvremenosti. Ne vrijedi samo ono što ima neku svrhu i nisu važni samo oni koji proizvode. Bolesnici su, naime, u središtu Božjeg naroda, koji ide naprijed zajedno s njima kao znak čovječanstva u kojem je svatko dragocjen i nikoga se ne smije odbacivati.

Zagovoru Marije, Zdravlju bolesnih, povjeravam sve vas koji ste bolesni, vas koji skrbite o njima u svojim obiteljima, na svom radnom mjestu, kroz istraživanje i volonterstvo, kao i vas koji se zalažete za uspostavljanje osobnih, crkvenih i građanskih veza bratstva. Svima od srca upućujem svoj blagoslov.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 10. siječnja 2023.

FRANJO